

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร
โรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

● *นายนำศิลป์ วิเศษ*

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

The Relationship between School Administrators' Leadership and Effectiveness of Schools under the Supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality

นายนำศิลป์ วิเศษ

ผศ.ดร.วัลนิกา ฉลากบาง

ผศ.ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 18 คน และครูผู้สอนจำนวน 120 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกระหว่างค่า 50 75 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ T-test และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง) ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 โดยผู้บริหารสถานศึกษารับรู้ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี) ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ โดยผู้บริหารสถานศึกษารับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียนสูงกว่าครูผู้สอน) ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัด

เทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป รับรู้ประสิทธิผลของ โรงเรียนสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 8) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านที่ต้อหาแนวทางพัฒนา ประกอบด้วย การบริหารแบบวางเฉยเชิงรุกและการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมด้านที่ต้อหาแนวทางยกระดับประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารงานบุคคล

Abstract

This study aimed to study the relationship between school administrators' leadership and effectiveness of school under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality according to the perception of school administrators themselves and teachers. A sample of 138 people comprising 26 school administrators and 12 teachers was selected by multistage random sampling. A Likert scale questionnaire whose validity and reliability power values ranged between .50 and .75 and reliability coefficient was .97 was used as tool for collecting data. Statistics used to analyze data included percentage, mean, standard deviation, T-test and Pearson's simple correlation coefficient.

The findings were as follow: 1) Leadership of administrators at school under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality as a whole according to the perception of school administrators themselves and teachers was at the medium level. 2) The overall effectiveness of school under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality was at the medium level. 3) The leadership of administrators at school under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality as evaluated by school administrators and teachers was found significantly different at the .05 level. School administrators perceived it higher than teachers. 4) The leadership of administrators at school under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality as perceived by administrators and teachers who had a different work experience was found significantly different at the .05 level. Those who had 10 years work experience or above perceived school administrators' leadership higher than those who had a work experience lower than 10 years. 5) The effectiveness of schools under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality as perceived by administrators and teachers was found significantly different at the .05 level. The school administrators perceived the effectiveness of school under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality higher than that perceived by teachers. 6) The school administrators and teachers with a 10 years work

experience or above perceived the effectiveness of schools under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality at a higher level than that perceived by those with a work experience lower than 10 years. 7) Leadership of school administrators and effectiveness of schools under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality were positively correlated at the .01 level of significance. 8) The aspects of school administrators' leadership that should be found a way to develop comprise proactive indifference style and reactive indifference style. The aspects of effectiveness of school under the supervision of Mueang Nakhon Phanom Municipality that should be elevated comprise academic administration, budget administration and personnel administration.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ () พ.ศ. มาตรา 41 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. () โดยเน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลความพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยยึด (คน) เป็นศูนย์กลางการพัฒนา ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและสามารถจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่อยู่นับว่าบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาและอำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้บริหารท้องถิ่น สำหรับโอกาสในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเกี่ยวเนื่องกับนโยบายกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษาและได้รับจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการบริหารจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้นั้นมีหลายประการ เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ในบรรดาปัจจัยเหล่านี้ ปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างสูงในการบริหารโรงเรียน เป็นตัวแทนและเป็นศูนย์รวมแห่งพลังของบุคลากรในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นเหมือนหลักชัยในการดำเนินงานโดยเฉพาะสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อผลงานในส่วนรวม ความสามารถและลักษณะผู้นำของผู้บริหารมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าขององค์กร ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นเป็นอย่างดี จากสภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการศึกษาแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำตามแนวคิดของเบส (Bass) ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารการศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน

เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน

เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน

เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน

เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

เพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก

ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

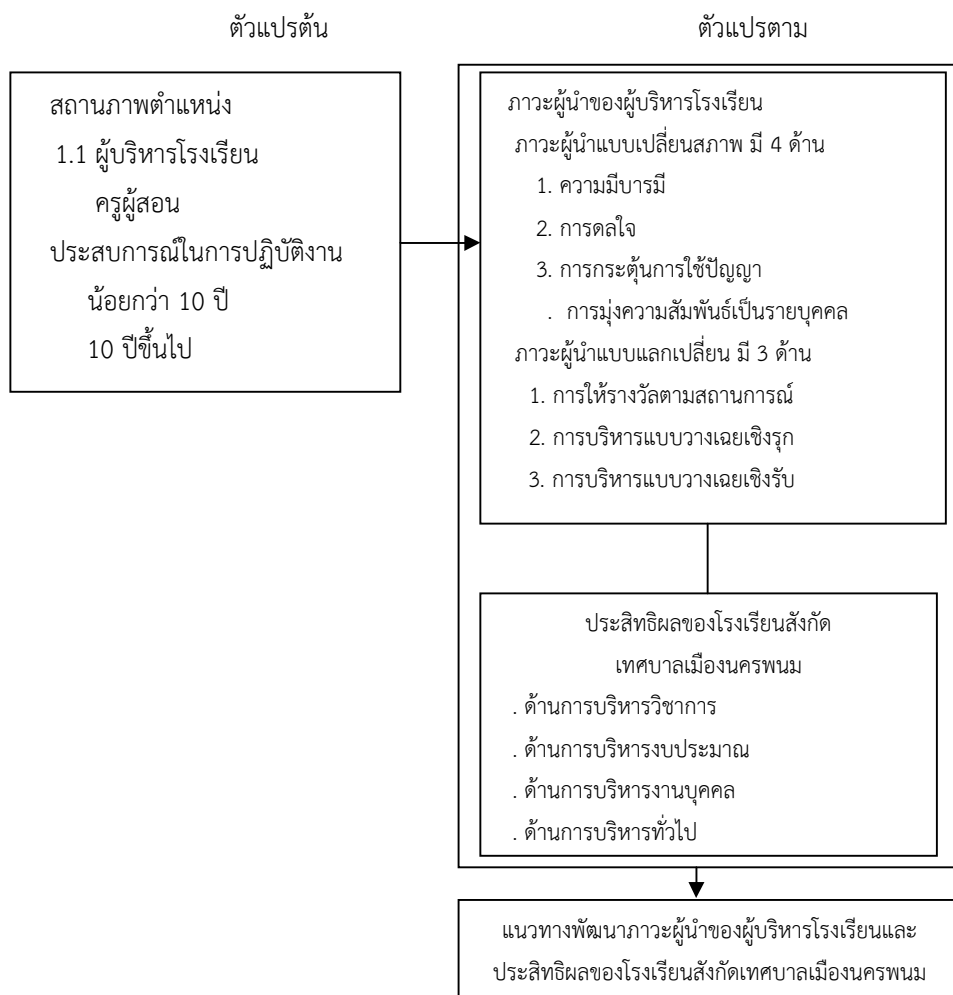
ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน

ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความแตกต่างกัน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้อาศัยแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำของเบส e. .) คือ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียนยึดตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารทั่วไป ได้กำหนดกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่

ภาพที่ กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่มุ่งศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของแบส e..) กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัยไว้ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแนวทางการยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พนักงานครูสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวน 26 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 26 คน และครูผู้สอนจำนวน 26 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานครูสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวน 26 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 26 คน และครูผู้สอนจำนวน 26 คน ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 26 คน กำหนดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมเป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งมี 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 หนองแสง โรงเรียนเทศบาล 2 ถนนบำรุงเมือง โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 พินิจพิทยานุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล 4 รัตนโกสินทร์ 200 ปี โรงเรียนเทศบาล 5 สมพรอภัยโสและโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองนครพนม ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้าช่วงชั้นในทุกโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งจะได้ 26 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ส่วนครูผู้สอนจะใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายใช้เกณฑ์ร้อยละ 70 ของจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 112 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของแบส คือภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบคือ ความมีบารมี การดูแล การกระตุ้น การใช้ปัญญา การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ การให้

รางวัลตามสถานการณ์ การบริหารแบบวางแผนเชิงรุก การบริหารแบบวางแผนเชิงรับลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความร่วมมือผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 ฉบับ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกและขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 138 ฉบับคิดเป็นร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาความถี่และร้อยละ) วิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม) วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนด้วยการทดสอบที (t test)) วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันด้วยการทดสอบที) วิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนด้วยการทดสอบที) วิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันด้วยการทดสอบที วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ สำหรับแนวทางการพัฒนาหรือแนวทางยกระดับพิจารณาจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม หลังจากนั้นร่างแนวทางพัฒนาหรือยกระดับแล้วนำไปใช้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

. ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี

. ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน

. ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี

. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านที่ต่องหาแนวทางพัฒนา ประกอบด้วย การบริหารแบบวางแผนเชิงรุกและการบริหารแบบวางแผนเชิงรับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมด้านที่ต่องหาแนวทางยกระดับ ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารบุคคล

การอภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ โดยรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการบริหารงานในองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญยิ่ง ปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยการเข้ารับการอบรมหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารองค์กร สามารถจูงใจบุคคลอื่นให้มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน แม้ผู้บริหารโรงเรียนจะพัฒนาตนเองหรือได้รับการพัฒนาให้มีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้นแต่ครูและบุคลากรในโรงเรียนก็ได้รับการพัฒนาด้วยเช่นกัน ดังนั้นความคาดหวังต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจึงสูงขึ้น ทำให้มีการรับรู้ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับสูง ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ประสิทธิภาพโดยรวมของโรงเรียนสังกัด

เทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่งในปัจจุบันได้รับการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพและตรวจสอบคุณภาพจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมถึงการปฏิรูปการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ () พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยให้มีทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสถานศึกษาต้องถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการเพื่อการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี อย่างไรก็ตามประสิทธิผลของโรงเรียนพิจารณาได้จากหลายด้าน บางด้านมีประสิทธิผลสูงแต่บางด้านมีประสิทธิผลปานกลางเมื่อพิจารณาในภาพรวมจึงพบว่า มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภชัย โภบารุง (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีวะกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับสูง

สมมติฐานที่ 3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่ใช้ภาวะผู้นำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความตระหนักว่าตนเองมีการแสดงออกด้านภาวะผู้นำมากน้อยเพียงใด ในขณะที่ครูผู้สอนเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ภาวะผู้นำจึงอาจจะรับรู้ถึงภาวะผู้นำน้อยกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ ปานดำรงดี (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับพฤติกรรมที่ควรค่าแก่การยอมรับของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

สมมติฐานที่ 4 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไปรับรู้ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในยุคปัจจุบันทั้งที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากน้อยต่างกันต่างก็มีโอกาสในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันมากขึ้น เพราะทุกฝ่ายต่างมุ่งที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไปมีความเข้าใจสภาพการทำงานและข้อจำกัดต่างๆ ขณะที่กลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีความคาดหวังสูงกับบทบาทของผู้บริหารเมื่อพบปัญหาต่างๆ ที่ทำให้งานไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่ควรเป็นจึงมองว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำต่ำ ส่งผลให้ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำแตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย โภบารุง (บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีวะกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแบบเปลี่ยนสภาพ และแบบแลกเปลี่ยนตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่า การรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านการบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไปสูงกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภชัย โภบารุง (บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีวะกับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไปรับรู้ประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ทั้งนี้เพราะปัจจุบันเป็นยุคของการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งการปฏิรูปโครงสร้างระบบการบริหารการศึกษา การปฏิรูประบบการบริหารบุคลากร การปฏิรูปการเรียนการสอน การปฏิรูประบบการศึกษา รวมถึงการออกกฎหมายและการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพ กลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไปได้เห็นการเปลี่ยนแปลงด้านประสิทธิภาพของโรงเรียนมาเป็นลำดับจึงมีการรับรู้สูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งเป็นครูมาไม่นาน และต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภชัย โภบารุง (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีวะกับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการบริหารงานบุคคลที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

สมมติฐานที่ 7 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้จะเป็นเพราะผู้บริหารที่ใช้ภาวะผู้นำ ย่อมดึงดูดใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนได้ทำให้คนเหล่านั้นเต็มใจที่จะปฏิบัติตามเป้าหมายของโรงเรียนซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของประสิทธิภาพด้านต่างๆ ของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

. ควรมีการเผยแพร่รายงานวิจัยต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตเทศบาลเมืองนครพนม เพื่อให้มีความตระหนักต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของบริหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียนต่อไป

. หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม เนื่องจากการศึกษาพบว่าประสิทธิผลโดยรวมของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ควรนำภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพมาปรับใช้ในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนและทำให้ผลงานปรากฏเป็นที่ยอมรับของทุกๆ ฝ่าย ได้แก่ ความมีบาร์มี การคล้อย การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล และการกระตุ้นการใช้ปัญญา รวมถึงการนำเอาภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนด้านการให้รางวัลอย่างเหมาะสมมาปรับใช้ในการบริหาร ซึ่งผู้บริหารต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้ภาวะผู้นำด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับบุคคลและโอกาส

. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรควรนำผลการวิจัยไปจัดทำหลักสูตรเพื่อฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพด้านความมีบาร์มี ด้านการคล้อย ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนด้านการให้รางวัลอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- . ควรศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะการหาแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
- . ควรศึกษาภาวะผู้นำของครูและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน
- . ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ เปรียบเทียบกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนทั่วไป
- . ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพกับขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
- . ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
- . ควรศึกษารายกรณีภาวะผู้นำของผู้บริหารดีเด่น เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ ปานดำรงค์. (ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับพฤติกรรมที่ควรค่าแก่การยอมรับของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสกลนคร (อัดสำเนา
- วิมลน์ โกษาแสง. (การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต . วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (อัดสำเนา
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น ๆ. () พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: อีระฟิล์มและไซเท็กซ์
- ศุภชัย โอบำรุง. (ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีพกับประสิทธิผลของ
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร_ วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสกลนคร (อัดสำเนา

